Hür Gençlik

HÜR BİR TAHSİL, HAKİKÎ BİR HÜRRİYET, DEVAMLI BİR SULH İÇİN..

YIL: 1 — SAYI: 6 | 1 NİSAN 1950 | FİATI 20 KURUŞ

Harç sistemi kaldırılmalıdır

İÇ SAYFALARDA:

★ Talebe derneklerinin toplumdaki yeri ve rolü ★ Kıbrıs mitingi ve Gerçek ★ Gençliğin sulh yolunda mücadelesi ★ Sömürgeciliğe karşı savaş ★ İ. Y. T. G. D. nin faaliyetleri ★ Tekrar ediyoruz: İlâhiyat bir ilim değildir. ★ L. V. Beethoven ★ Haberler v.s.

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği bu hususta Senatoya müracaat etti

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneğinin dergimize gönderdiği mektubu aynen neşrediyoruz. Harç sisteminin kaldırılması veya sembolik bir miktara indirilmesi için İ Y T G D idare heyetinin İstanbul Üniversitesi Senatosuna müracaatının bir suretini teşkil eden bu mektubu yayınlarken sevinç duymamamıza imkân yoktur. Çıktığı günden beri bu dâvayı kendine başlıca konu edinmiş olan dergimiz İ Y T G D yi hararetle selâmlar.

İstanbul Üniversitesi Senatosuna;

Derneğimiz idare heyeti 28.3.950 günü yaptığı toplantıda, harç sistemiyle ilgili olarak, aşağıda belirtilen hususları sayın senato üyelerinin dikkatine sunmağa karar vermiştir.

1 — Harç sistemi zararlıdır: Çünkü yüksek tahsili sadece memleketimizin gayet ufak kısmını teşkil eden varlıklı bir zümreye hasretmiştir.

a) Üniversitemiz öğrencilerinin büyük çoğunluğunu teşkil eden orta halli ve fakir arkadaşlarımız çok ağır şartlar altında ezilmektedirler. Kızılay, Millî Eğitim Bakanlığı gibi müesseselerin, yardım istiyen talebelerin çoğunluğu karşısında, yaptıkları yardımlar gayet cüzi kalmaktadır. Bütün bu ağır şartlara ilâveten müspet ilim yolunda ilerlemeğe azmetmiş Üniversite gençliği harç taksitlerini hayatlarını tehlikeye koymak pahasına en zarurî ihtiyaçlarından keserek ödemek zorunda bırakılmıştır.

b) Harç sistemi Üniversiteli öğrencilerin okumaya devam imkânını zorlaştırdığı gibi, liseyi bitirmiş olup yüksek öğrenim yapmak istiyen bir çok genç kardeşimizi de ister istemez bu isteklerinden vaz geçirmektedir. Bugün memleketimizin yüzde 81.3 ünü teşkil eden küçük köylü ve yüzde 8.3 kadar tutan işçi sınıfı, küçük bir zümrenin çıkarına, harp sonrası devrinin bütün yükünü üzerinde taşımaktadır. Bu sınıfara mensup genclein, ikinci dünya savaşının başlangıcından beri artmağa devam eden ve bugün yüzde 400, 500 ü bulmuş olan hayat pahalılığı karşısında gayet darlaşan Üniverziteye giriş imkânları harç sistemiyle daha da azalmıştır. Bu surette Üniversitemiz yüksek tahsil kapılarını yalnız büyük memur ve yüksek kazançlı burjuva ailelerinin çocuklarına açmaktadır.

(Devamı 8 incide)

Talebenin Olgunluğu

Bugünün olgun talebesi hümanist, antifaşist ve sulhçüdür.

Toplumun hayatında ve tarihî gelişmesinde aydınların da şüphesiz önemli bir rolleri vardır. Biz, bu aydınlar kitlesinin nüvesini teşkil eden Üniversitelerimizdeki talebenin toplumumuzdaki rolünü, olgunluk vasfını inceliyerek ortaya koyacağız.

Olgun talebe tâbiri ile kastedilen nedir? Talebe hakkında söz söylemeğe yetkili olarak en fazla kendilerini gören profesörlerimizin çoğuna göre olgun talebe, derslerine çalışan, muayyen ve o anda yürürlükte olan görüşleri benimsemiş, tarihî akışa karşı hiçbir ilgisi olmayan insandır.

Bu şekilde değerlendirilen ve yetiştirilmek istenilen bugünkü talebelerimizin olgunluğuna gerçekten diyebileceğimiz bir şey yoktur. Beşeri bütün kıymetlerden bihaber, bilgilerini hayata geçiremiyen ve tekâmüle bağlayamayan, ilmî bir görüşü olmayan, muayyen ve hocaları tarafından ezberletilmiş metinlerle hafızası dolmuş bir talebeye olgun demek, eğer bir kasit eseri

(Devamı 7 ncide)

Ya hizmet. Ya ihanet...

Aydın gençlik artık tarihî sorumluluğunu kavramalı, demokrasi ve daha iyi bir gelecek için yürütülen bu savaşta gerekli yerini amalıdır.

Gözümüze çarpan bazı okumuş gençler var ki, vazifelerini, eğer talebe iseler derslerine lâyikiyle çalışmaktan, eğer memur veya işçi iseler görevlerini günü gününe yapmaktan ibaret sanıyorlar. Bu görevlerinin dışında kalan zamanlarında bir dernekte toplu olarak çalışmayı, bir dergi çıkararak fikirlerini halk oyuna sunmayı ve benzeri hareketleri -bu uğurda profesyonelce çalışmanın dışında- âdetâ bir fantezi, bir eğlence sayıyorlar. Gelişen toplumun birer aydın ferdi olarak, daha başka vazifelerin de onları beklediği, kendilerine hatırlatıldığı zaman bir çoğu hak vermiş görünüyorlar.

Fakat hâkim zümrelerelerin asırlandır yürüttüğü şiddet ve irtica politikasının kafalarındaki son kalıntıları ve aynı zamanda kendi korkaklık ve realiteden kaçma temayülleri, onları, durumlarını açıkça belirtmek ve demokrasi ve daha iyi bir gelecek için yürütülen mücadelede hakiki yerlerini almaktan alıkoyuyor.

Bu arada miktarları değil

(Devamı 3 de)

Üniversiteli arkadaş!

Bir an olsun futbol maçlarını, güreş ve boks birinciliklerini, tavla partilerini, sınıf geçme endişelerini bir tarafa at da, gel seninle şöyle bir dertleşelim.

Hani inkılâp tarihi derslerinde okumuştuk, birinci dünya savaşının sonunda yoksul ve yorgun halkımızın dişini tırnağına takarak giriştiği millî kurtuluş ayaklanmasiyle Türkiyemiz bir sömürge olmaktan kurtarılmıştı. Sömürgeci saldırganlar neye uğradıklarını anlıyamadan işbirliği yaptıkları padişah ve avenesile birlikte def olup gitmek zorunda kalmışlardı. Hani Cumhuriyet ilân edilip Hilâfet kaldırılmış, sonra bütün bunlar Türkiye gençeliğine emanet edilmişti. Hatırladın mı?.. Evet üniversiteli arkadaş bir şey daha hatırlaman lâzım. Bu emanet edilen alelâde bir hediye değil, fedakâr hal

(Devamı 3 üncüde)

Talebe Derneklerinin Toplumdaki Yeri ve Rolü

Gittikçe kompleks bir şekil alan sosyal münasebetlerin ve sosyal mücadelenin icap ve neticesi olarak insanların müşterek menfaatleri, müşterek ihtiyaçları ve dolayısile müşterek gayeleri daha açık, daha kesin bir şekil alıyor. Menfaat ve ihtiyaçları ayni olan insanlar müşterek hedeflerine ulaşmak için toplu bir halde çalışmak lüzumunu gün geçtikçe daha çok hissediyorlar. Bu lüzumdan doğan dernekler, bugün sosyal ve medeni hayatın başlıca unsuru haline geldiler.

Bu kurulların ilksel şekillerine eski toplumlarda, bilhassa derebeylik devrinden itibaren rastlanmağa başlar. Bizde ve umumiyetle doğuda tarikatler belli sınıfların ve zümrelerin siyasî, iktisadî ve kültürel ihtiyaçlarına cevap veren, dini kisvelere bürünmüş, sosyal birer kuruldan başka bir şey değillerdi.

Toplumda istihsal münasebetlerinin doğurduğu sınıflar ve iş bölümü zümreleri vardır. Bu iş bölümü zümreleri sınıfların etrafında toplanırlar. Sosyal münasebet ve mücadelenin üç şekli olan siyasi, iktisadî ve kültürel tezahürler birbirlerinden kati duvarlarla ayrılmamakla beraber, sosyal mücadelenin siyasi cephesini partiler ele alır. Parti, siyasi menfaatlerini temsil ettiği sınıf veya zümrenin ancak bir kısmını, en aktif elemanlarını içine alır ve kendi dışında kalan kütlelere nüfuz etmeğe çalışmaktan geri kalmaz. Partinin nüfuz etmeğe çalıştığı kitleler ise ya tamamen dağınık bir halde yahut siyasi olmayan bazı derneklerde teşkilâtlanmış bir halde bulunurlar. Hiç bir siyaset, iktisadî ve kültürel meseleler dışında olamıyacağına göre, hiç bir siyasî parti de, iktisadî ve kültürel alâkalar dışında tasavvur edilemez.

Partinin dışında kalan meslek ve zümre teşekkülleri ayni ekonomik menfaatlerin doğurduğu gayeleri gerçekleştirmeğe çalışırlar.

Bundan başka kadın teşekkülleri toplumda iş bölümü sisteminden ayrı olarak müşterek menfaatlerin korunmasını isteyen geniş bir kitleyi içine alan kurullardır. Gençlik ve talebe dernekleri de ayni gruba dahil edilebilir. Bunların dışında kalan bir grup teşekkülden daha bahsedilebilir ki, bunlar ferdî alâkalardan doğan bir takım gayelere ulaşmak isteyen spor teşekkülleri, kültür ve yardım dernekleridir. Bunları talebe ve kadın derneklerinden ayıran nokta onlar gibi kitlevi bir karakter taşımamalarıdır.

Partilerin dışında kalan bütün bu teşekkülleri siyasetle bilfiil ilgili olmaları ve sosyal mücadelenin siyasi cephesini idare etmemeleri bakımından ayni kategoriye dahil etmek mümkündür.

Ekonomik, sosyal ve kültürel kurulların mahiyetleri itibariyle gayri siyasî olmaları, ferden siyasetle uğraşmalarına, bu veya şu ideolojinin taraflısı ve militanı olmalarına engel değildir. Siyasî olmayan her hangi bir kurulun mensubu olan bir kimse belli bir dünya görüşüne sahip olabilir.

Talebelere gelince; bunlar şüphesiz tek bir sınıf veya zümreye mensup değildir. Bunlar muhtelif sınıf ve tabakalardan müteşekkildir. Bununla beraber bu topluluğun içinde menfaatleri, talebenin çoğunluğunun menfaatlerine aykırı olabilecek kimselerin sayısı mühimsenecek bir yekûn teşkil edemez.

Talebe derneklerinin vazifesi üniversite ve yüksek tahsil gençliğinin ihtiyaç ve meselelerini kavrayarak onlara cevap vermeğe çalışmak ve talebenin sesini duyurabilmektir. Talebe derneklerinin bu yoldaki faaliyetleri bulundukları memleketin sosyal şartlarına göre özel şekiller alabilir. Meselâ bizden başka yerlerde talebeler daha geniş şiarlar altında mücadele edebiliyorsa bu, onların ana meselelerini bir tarafa bıraktıklarına veya küçümsediklerine delâlet etmez. Bilâkis, ana meselelerinin kendi özel şartlarına göre yeni şekiller aldığını gösterir. Bütün demokratik talebe teşekküllerinin ileri sürdüğü talepler, yaptığı faaliyetler zaten muhtelif sınıflardan gelen talebenin ezilen büyük çoğunluğunun naklıyatını kolaylaştırmak yolunda yapılır. Bugün bir çok memleketlerde «harçların indirilmesi» için savaşılmaktadır.

Dışardaki farklılaşma ve fakirleşme talebenin özel dâvalarını daha keskinleştirir. Çünkü dışarıdaki bu fakirleşme tahsil imkânlarını büyük bir çoğunluk için gittikçe daha çok güçleştirir. Bilhassa memleketimizde yüksek tahsil talebesinin ekseriyetinin mensup olduğu orta tabaka mütemadiyen yoksullaşıyor ve fakirleşiyor. Şüphesiz ki bu hal kendisini yüksek tahsil talebesinde de gösteriyor. Talebe, harçlarını ödeyemiyecek bir hale geliyor; yiyeceksiz, giyeceksiz yatacak yersiz kalıyor; sefil ve perişan oluyor. Bunlar kitlenin gerçek hayatı ile bağlı olan şeylerdir. Ve demokratik bir talebe derneği de, kitlenin bir parçası olan talebenin bu gerçek problemleri ile meşgul olur.

Toplumdaki bu farklılaşmanın üniversitedeki aksine bakarak, üniversite talebesinin geniş bir kısmını gayri mütecanis olarak düşünmek, onun sadece mahdut bir kısmı ile yetinmek, geriye kalan geniş bir talebe kitlesini kucaklamağa gayret etmemek tamamen hatalı bir hareket tarzıdır.

Üniversite talebesinin ekseriyetini teşkil eden kimlerdir? Bilhassa bizim memlekette, daha önce belirtildiği gibi, mühim bir ekseriyeti orta tabaka gençliği temsil etmektedir. Memleketimizin bugünkü sosyal bünyesi, muhtelif sosyal tabakalar arasındaki münasebetler orta tabakanın rolünü ve üniversite gençliğinin durumunu küçümsenmiyecek bir hale koymaktadır.

Bugün ekonomik, kültürel ve teknik seviyeleri en yüksek memleketler de dahil olmak üzere, dünyanın her yerinde bugünün dâvalarını zafere ulaştırmak için bütün demokrat unsurların hareket birliği temin edilmeğe çalışıyor. Bizim mahalli şartlarımız, mahalli meselelerimiz ise bugünkü başlıca dâvalarımızın, yalnız orta halli insanların değil, hattâ daha yüksek tabakaların dahi işbirliği yapmasını zaruri kılıyor. Demokratik hareketleri ve geniş orta tabaka kitleleri ile işbirliğini küçümsemek, tamamen iflâs etmiş bir görüşün bazı karanlık köşelerdeki artıklarına has bir iştir.

Ayrıca üniversiteye giren gençlerin çoğunun hayat hakkında kesin, değişmez bir görüşü yoktur. Onu hayata hazırlamak, ona müsbet yolu göstererek almış olduğu terbiyeden koparıp yetiştirmek lâzımdır. Onu pasif olmaktan çıkarıp aktif bir unsur haline gelmesine ve topluma karşı mesuliyet hissinin inkişafına çalışmak ona hayatın şekil almasında tesir edecek vatandaşlık terbiyesini vermek de gene talebe derneklerine kalan bir iş oluyor. Bugünün üniversite gençlerinin çoğu yarının entelektüel zümresini teşkil edecektir. Onu umumî memleket dâvası için kazanmak ve hazırlamak lâzımdır. Enternasyonal Talebe Birliği (I. U. S.) nin kuruluşunda kabul ettiği esaslar, yapmak istediği ve yaptığı şeyler de bundan başka değildir.

Talebe derneğinin dâvası talebenin dâvasıdır. Bu dâva umumî memleket dâvasının, demokrasi dâvasının ayrılmaz bir parçasıdır. Demokrasi uğrunda ve geriliğe karşı savaş iddiası ile ortaya çıktıkları halde, bir talebe olarak bu uğurda yapabilecekleri en önemli bir hareket olan «Talebe haklarını

(Devamı orta sayfada)

OKUYUCULARIMIZLA BAŞBAŞA

Bazı abonelerimizin müddeti bu sayıda bitiyor. Onlara dergilerini, içinde bir abone kartı ile birlikte yolluyoruz. Diğer okuyucularımızdan da ricamız abone olmaları ve bulmalarıdır. Dağıtma imkânlarımız gayet sınırlıdır. Bu yüzden bazı okuyucularımızdan bulundukları muhit ve şehirlerde Hür Gençlik bulamadıklarına dair mektuplar alıyoruz. Hakları var. Fakat dağıtma durumumuzu islâh etmeğe şimdilik imkân da yok. Onun için bir daha tekrarlıyoruz. Hür Gençliği seven ve devamlı olarak yayınlanmasını arzu eden okuyucularımızın abone olmak ve bulmak hususunda bize yardım etmeleri lâzım.

Üniversiteli arkadaş!

(Baştarafı 1 inci de)

kımızın üzerinde halâ inim inim inlediği bakımsız ve harap vatandı.

Şimdi gene bir an olsun tarihi sorumluluğumuzdan utanıp, mürailik etmeden, dalkavukluk etmeden, korkmadan beraberce düşünelim. O günden bugüne alnının terile geçinen cefakâr halkımızın yararına lâfta kalmıyan neler yapılmıştır bu memlekette? Yirminci asrın bilim ve tekniğini göz önünde tutup objektif olarak düşünelim. Neler yapılmıştır? Susmak zorundasın üniversiteli arkadaş. Yakın gel ve iyi dinle...

Memleketimizde bugün bir avuç yerli ve yabancı bezirgânın kazancı uğruna misli görülmemiş bir hayat pahalılığı, misli görülmemiş bir işsizlik, açlık, hastalık ve ölüm hüküm sürüyor. Meselâ bugün millî sanayiimiz yabancı sermayeye yeniden verilen kapitülâsyonlar yüzünden iflâs etmektedir. Atatürk devrinde gerçekleştirmeğe çalışılan ileri ham'eler irtica'a verilen imtiyazlarla al aşağı ediliyor. «Hayatta en hakikî mürşit ilimdir» zihniyetine karşı, okullara kadar sokulan din dersleri, Üniversiteye kadar sokulan ilâhiyat fakültesile, envaî çeşit tarikatlar ve dinî dergilerle âmansız bir savaş açılmıştır. Yine bunlara paralel olarak Üniversiteye konan harçlarla zengin çocuklarından gayri öğrencilere tahsil yasak edilmiştir.

Fakat, bütün bunlara rağmen ikinci dünya harbinin sonunda, dünya şartlarının zorlayışı karşısında İnsan Hakları Beyannamesini çarnaçar imzaladık. Demokrasinin lâfı olsun memleket sınırlarımızdan içeri girmiş bulunuyor. İyi kötü bir cemiyetler kanunu mevcuttur. Bundan böyle, bize düşen görev, irticaın ve faşizmin iğrenç himayesinde tertiplere âlet olarak matbaaları, kütüphaneleri tahrip etmek, üniversite basmak, rektör dövmek değil, kendi meselelerimizle ve gerçek dertlerimizle ilgili hususlarda birleşip bağımsız olarak teşkilâtlanmamızdır. Üniversite hayatında bu konuda edineceğimiz tecrübeler memleketimizin kalkınabilmesi için biricik yol olan gerçek demokrasiye geçiş mücadelesinde, en büyük yardımcımız olacaktır.

Bu yolda sağlam ve emin adımlarla ilerliyen **İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği**'nin bütün üniversiteli ve yüksek okullu arkadaşlara kapısı açıktır. «**Hür bir tahsil, hakiki bir hürriyet, devamlı bir sulh**» yolunda birleşen gençliğin mücadelesine sen de katıl Üniversiteli arkadaş!

S. GÜNER

Kıbrıs Mitingi ve Gerçek

15 Şubattan itibaren yayınlanmaya başlıyan «Gerçek» dergisinin ilk sayısında Kıbrıs mitinginden bahseden bir yazı okuduk. Yazı mitingle ilgili hususları, mitingi yapanları ve yapmalarını zorlıyan âmilleri sistemli bir şekilde tahrif ederek, bir avuç faşist kuklayı ve düşüncelerini halk oyu önünde haklı göstermeğe çalışıyor. Bunları «Türk Gençliği Haklıdır» başlığı ile destekliyerek, bu tamamen mürteci göstesiyi bütün Türk Gençliğine mal etmek istiyor.

Yazı Kıbrıs meselesini yanlış bir görüşle tahlil ettiği gibi, yapılan mitingin mahiyetine de ileri bir veçhe vermeğe çalışıyor.

Millî Türk Talebe Birliği tarafından tertip edilen miting, emperyalizm canavarına karşı girişilen mücadeleyi destekliyen bir gösteri değildi. Bilâkis mitingciler adanın İngilterede kalmasını eğer İngilizler terketmek isterlerse Türkiyeye verilmesini rica ettiklerini çekinmeden bağırdılar. Adanın İngiliz emperyalizminin tahakkümü altında kalmasını istemek hangi ileri hareketle hangi millî duygularla telif edilebilir. Böylece hürriyetleri için mücadele eden ada halkının arzularını bile bile hesaba katmaksızın, emperyalizmin yararına olarak, millî duyguları istismar ettiler. Miting, söylevleriyle, afişleriyle, matbuatta yayınlanan yazılarıyle iktidarın bile resmen üzerine almaktan çekindiği irticaın yeni bir gösterisi olmuştur. Bunu görmemezlikten ve an'amamazlıktan gelmek; ve bir de üzerine methiye yazmaya kalkışmak, ancak demokrasi ve halk düşmanlarına has bir hareket olabilir.

Gerçek dergisinin umumi havası, böyle bir yazının yayınlanmasını mümkün, hattâ tabiî kıldığından üzerinde durmadık. Fakat 3. cü sayısında dergimiz de bir methiyeye maruz kaldı. Bu sefer de yazar dergimizi ve organı olduğu aydın gençliği göklere çıkarıp tamamen akademik bir mahiyet vermeğe çalışan mefruz bir takım gençleri tasvib etmediğini söyliyerek benimsediği rehberlik pozunun icaplarını yerine getirmeğe çalışıyordu.

Gerçek dergisini bu yüzden kınayacak değiliz. Yalnız şunu söyliyelim ki, her önüne gelene methiye yazmakla, herkesin bildiği hakikatleri tahrif etmekle, genç dimağlarda kendi kuvvetlerine karşı şüphe ve tereddüt yaratacak neşriyatla, ileri ve aydın gençliğin kendisini destekliyeceğini ümit ediyorsa aldanıyor. Şu iyice bilinmelidir ki, Hür Gençlik müsbet düşünüşün her türlü tahriflerine karşı mücehhezdir, ve müsamaha edemez. Bu haliyle Gerçek dergisini olsa olsa Türk Gençliği adını vermekten çekinmediği bir avuç kukla ve o kuklaların iplerini ellerinde tutanlar destekler.

HÜR GENÇLİK

Ya hizmet. Ya ihanet...

(Baştarafı 1 incide)

de oynadıkları roller dolayısiyle bahsetmeden geçemiyeceğimiz ufak bir grup daha var ki, bunlar yıllardır en ileri fikir ve teorilere bağlı bulunduklarını iddia ederler. Bu hususta kahve köşelerinde, salonlarda canları istedikleri kadar münakaşa yaparlar. Fakat sıra aksion saflarına geldiği zaman hakiki yüzleri ortaya çıkar. Onlar için talebe hareketlerinin, gençlik arasında şuurlu bir birlik ve dayanışma yaratmanın, kitlelerle iş ve cephe birliği yapmış olduğu halde dahi, bu mücadelede aydınların hiç bir rol ve önemi yoktur. Onların bunlarla yani kendi öz dâvalariyle kaybedecek vakitirei yoktur.

Onlar, büyük işler peşindedirler. Böylece onlar bir takım ileri kavram ve kelimelerin arkasına gizlenerek talebe ve gençlik arasında başlıyan kaynaşma ve dünyadaki benzer ve ileri hareketlere ayak uydurmağa çalışmak için girişilen mücadeleyi tasfiye etmeğe hiç değilse yolundan çevirmeğe, şuurlu gençlik saflarını parçalamağa çalışırlar.

Fakat aydın gençlik arasında irticaın şuursuz veya şuurlu bir mümessili olarak mevki ve vazife alan bu bozguncular gayet küçük bir azınlık teşkil etmektedirler ve her fırsatta maskeleri düşürülmektedir.

Yolunu ve ödevini tamamen kavrayan ve yapan gerçekten aydın gençliğin yanında yer alarak onun mütecanis ve müttehit bir kitle haline gelmesini geçiktiren bu unsurlar da bugün, sosyal şartların zorlayışı ve şuurlu gençliğin müdahale ve yol göstericiliği ile hakiki mevkilerini almağa başlamışlardır. Hakikaten bu gayri mütecanis durum daha uzun müddet devam edemez. Asırlardır ezilen, emperyalistlerin bir oyuncağı ve yarı sömürgesi haline gelen ve bir millî kurtuluş savaşı yaptığı halde ihanet eden şahıs ve zümreler yüzünden yine aynı duruma düşen halk çokluğunun daha fazla tahammülü kalmamıştır. Bizler, genç, hem de aydın gençler olarak onun yarınını temsil ediyoruz. Onun ümidi, onun istikbaliyiz. Ona kuvvayi milliyecilerin boşuna şehid olmadığını göstermemiz gerek. O günden bugüne geçen 25 yılda uyanan, aydınlanan kitlelerin bağrından yeni bir «Gençlik» aydın, inkılâpçı, mes'u'iyetini müdrik bir gençlik yetiştiğini göstermemiz gerek.

Eveleme, geveleme tekerlemelerile yahut deve kuşu gibi başımızı kumlara sokarak sorumluluktan kurtulamıyacağımızı anlamalıyız artık... Hiç bir zor, hic bir baskı, hic bir terane bizi temize çıkaramaz. En kısa zamanda bu demokrasi mücadelesinde gerekli yerlerimizi almalıyız. Önümüzdeki yollar ikidir ve bir üçüncüsü yoktur:

Ya hizmet! Ya ihanet!

N. SARGIN

Dünya Genç

Sulh yolunda mücadele

Dünyayı tehdit etmekte olan yeni bir harp tehlikesine karşı dünyanın her tarafındaki barışseverler ve ileri unsurlar bir sulh mücadelesine girişmişlerdir. Sulh müdafilerinin Pariste, Londrada, Romada, Meksikada ve sair memleketlerde kongreleri toplanmıştır. Altmış milyon üyesi olan W F D Y (Dünya Demokrat Gençlik Federasyoynu) da bu kongrelere iştirak ettiği gibi ayrıca bir sulh mücadelesine de girişmiştir. Bu gençlik teşekkülleri, her memlekette neşriyat ve nümayişlerle gençliğin sulha bağlılığını göstermektedirler.

Geçen şubat ayının dördünde ve beşinde İngilteredeki Milli Gençlik parlâmentosu ikinci toplantısını yapmıştır. Bu kongrede işçi ücretlerinin arttırılması, mesken buhranı, gençlerin tahsilinde temini gereken kolaylıklar, gençlerin istirahat ve eğlence imkânları, yeni bir harbe karşı mücadele meseleleri görüşülmüştür.

İngiliz gençliğinin kurduğu bu parlâmentoya muhtelif gençlik teşekkülleri, genç sendikacılar mümessilleri, yüksek tahsil, akşam okulu talebeleri ve genç işçiler iştirak etmişlerdir. Hastabakıcılar, muhtelif kadın dernekleri, genç işçiler birliği ve kooperatifler de temsilciler göndermişlerdir.

Toplantının en hararetli konusu, hükûmetin harp hazırlıkları yüzünden eğitimde yaptığı kısıntılar meselesi olmuştur. Kongre 70 oturum yapmış ve bu kongrenin mücadelelerine dair 4000 broşür, eğitimde yapılan kısıntılar aleyhinde de 30000 broşür dağıtılmıştır.

Bu kongrede, bütün dünya gençliğile birlikte şu konularda sulh mücadelesi yapılması kararlaştırılmıştır:

I) Harp kışkırtıcılarının faaliyetlerine sed çekilmesi,

II) Bütün Avrupa milletlerile beraber İngilterenin de Amerikanın bir sömürgesi haline getirilmesine karşı mücadele;

III) Atom bombasının kontrolü ve imhası;

IV) Birleşmiş Milletler beyannamesinin tatbike konulması;

V) İşçilerin hayat seviyesini yükseltmek ve eğitimde kısıntılar yapılmasını önlemek için, harp hazırlığı masraflarının azaltılması;

VI) İngiltereyi tehdit eden ekonomik buhranı önlemek için harp hazırlıklarına karşı mücadele.

Dünya gençlerinin sulh mücadelesi 1949 dan itibaren 72 memlekette başlamış ve muhtelif yerlerde yapılan sulh kongrelerinde bu mücadeleye büyük önem verilmiştir. Gençlerin tertip ettikleri sulh yürüyüşlerine yüz binlerce genç katılmaktadır. Harbi hazırlıyan büyük harp sanayii tröstlerine karşı sayısız nümayişler tertip edilmekte, sömürgelerde yapılan savaşlar protesto edilmektedir. Şimdiye kadar müdafaa savaşlarında hükûmetlerle beraber yürüyen faşist istilâcılara karşı kurulan cephelerin en ön safında yer alan dünya gençliğinin yeni bir harbe karşı böyle birleşmiş bir kütle halinde cephe alması, 60 küsur milyon genci temsil eden W F D Y nin böyle muazzam bir sulh hareketini yürütmesi ilk defa vuku bulan bir olaydır. Bu da, kadın erkek, genç ihtiyar, bütün insanların, bütün milletlerin yeni bir harbe duydukları nefretin bir ifadesidir.

(I. U. S.'un basın servisi neşriyatından çevrilmiştir.)

İ.Y.T.G.D. Faaliyetleri

★ **18 Mart Zaferi» ve «İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği»nin müracaatı:**

İ. Y. T. G. D., bu zafer münasebetiyle her yıl Çanakkalede yapılan törene, bu yıl İstanbul Üniversitesini temsilen dernek üyelerinin katılmasını istedi. Bunu bir dilekçe ile İstanbul Üniversitesi Rektörlüğüne bildirdi. Şimdiye kadar bu yetki İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği (İ. Ü. T. B.) ne verilmektydi. Bu durumun, muhtariyetin kabulü sırasında, senatonun **«muhtelif atlebe cemiyetleri arasında her hangi bir fark gözetilmemesi»** hakkında verdiği karara uygunsuzluğu açıktır.

İ. Y. T. G. D. temsilcileri bu türlü temsil yetkilerinin muhtelif talebe cemiyetleri arasında bir sıraya konulması gerektiğini müdafaa etmişlerdir.

Dilekçeleri hakkında Üniversite Genel Sekreteri ile konuşma yapan temsilcilere, henüz diğer talebe cemiyetlerinin bu yolda bir müracaatta bulunmadığı ve dilekçelerinin göz önünde tutulacağı vaadedilmiştir. Buna rağmen vaziyitte hiç bir değişiklik olmamış ve yine senatonun kararı hiçe sayılarak Üniversiteyi temsil yetkisi İ. Ü. T. B. ne verilmiştir.

İ. Y. T. G. D. İdare heyeti Genel Sekreterin kendilerini atlatmağa kalkışmasına rağmen, görüşünü müdafaadan vaz geçmemiştir. Eski tek parti devrinin imtiyazlı bir mümessili ve arkasını resmi makamlarla, Üniversite idarecilerine dayayıp talebenin sırtından geçinen bir parazit halindeki İ. Ü. T. B. nin bu farklı durumuna karşı açtığı savaşı bir an bile gevşetmiş değildir.

(Hatırlarda olduğu üzere İ. Y. T. G. D.'nin devamlı istek ve müracaatları karşısında İ. Ü. T. B.'nin talebe pasolarından aldığı haraç ve hüviyet verme yetkisi kaldırılmış, İ. Ü. T. B. dernekleri Üniversite binasından uzaklaştırılmışlardı.)

İ. Y. T. G. D. idare heyeti bu mesele üzerinde bir kere daha görüştükten sonra icab ederse senatoya başvurmağa ve durumu basına arzetmeğe karar vermiştir.

★ 18 mart günü tören yerinde bulunan bir arkadaşımızın anlattığına göre, törene federasyona dahil talebe birlikleri ve Milli Türk Talebe Birliği ayrı guruplar halinde katılmışlardır. Muhtelif birlikleri temsilen konuşanların hiç biri ilgi çekecek bir şeyler anlatmamış, sadece edebiyat yapmışlardır. Hatipler kendi nutuklarını metheden telgrafları bizzat yazmışlar ve İstanbul gazetelerine bizzat çekmişlerdir.

(Cumhuriyetin; «Bayram Turan Çetinin çok heyecanlı nutku halkı ağlatmıştır.» haberinin mânası şimdi daha iyi anlaşılmaktadır.)

HARÇ KAMPANYASI

★ **İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği'nin harç sistemine karşı açtığı kampanya** muvaffakiyetle devam etmektedir. İ. Y. T. G. D. idare heyeti, bu sistemin kaldırılması veya hiç olmazsa talebe lehinde tâdil edilmesi için hazırladığı gerekçe ile senatoya müracaat etmiş bulunmaktadır. Ayni yazının birer kopyası basınımıza, Unesco'ya gönderildiği gibi teksir edilerek talebe arkadaşlara da dağıtılmıştır.

Bütün güçlük ve imkânsızlıklara rağmen muvaffakiyetle yürütülen kampanya diğer talebe teşekküllerini de ister istemez harekete geçmeğe ve bu dâvada bir taraf tutmağa mecbur etmektedir. Hukuk Fakültesi

Üniversitelilerin ziyareti

Sömestr tatilinin son haftasında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinden bir gurup Ankaraya gittiler. Orada Cumhurbaşkanını ve Demokrat parti lideri Celâl Bayarı ziyaret ettiler. Gazeteler bu görüşmelere ait fotoğraflara sütunlarında bol bol yer ayrıldı. Fakat her nedense ortaya atılan mevzulara dokunmak istemediler.

Sayın Celâl Bayarla tıbbiyeli arkadaşlarımız arasında geçen konuşma talebe meseleleri ile ilgili olduğu için üstünde durulmağa değer.

D. P. lideri memleketimizde doktor miktarının ihtiyaca yetecek kadar olmadığını, çok artırılması lâzım geldiğini söylerken bir arkadaş hepimizin derdini ortaya attı.

«Bizde Üniversite mezunlarına her yerden fazla ihtiyaç var. Talebeye kolaylık

(Devamı: Sahife 8 de)

lik Haberleri

Talebe dernekleri

(Baş tarafı 2 ncide)

müdafaa» yı küçümseyerek bundan kaçınanlar, uğrunda savaşa giriştikleri prensiplere ihanet etmiş olurlar.

I. U. S.'in faaliyetlerinden bahseden bir rapor şöyle demektedir: «I. U. S.'in faaliyetleri terakkiperverdir. Terakkiperverden maksad, demokratik esasları desteklemek ve samimi şekilde bu esasların günlük hayatta yer almasına çalışmaktır.

I. U. S. terakki yolunda çalışan bütün demokratik kuvvetlerin birleşmesini, adil ve devamlı bir sulhün teessüsü ve bütün insanların müsavatının tahakkukunu sağlamak için zaruri telâkki eder»

Bugün üniversite gençliğinin çoğu irticaın tesiri altında ise buna sadece hayıflanmak kâfi gelmez. Onu irticaın kucağına terketmemek lâzımdır. Üniversite gençliği ile uğraşmak, onu doğru yol üzerinde birleştirmek gerek.

(*) İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği başkanının ayni adla dernek merkezinde yaptığı konuşmadan okuyucularımız için kısaltılmıştır. H. G.

Talebe Cemiyetinin 1 marttan itibaren yayınlamağa başladığı aylık «Hukuk Yolu» dergisinde harç sisteminin talebe üzerindeki kötü tesirleri belirtilmektedir.

KONUŞMALAR VE TÖRENLER:

★ **İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Dernegi**'nin Beethovenin ölümünün 123 üncü yıldönümü dolayısiyle tertiplediği «**Müzikli anma günü**» 26 mart pazar günü Beyoğlu Halkevi salonlarında kalabalık bir dinleyici kitlesinin iştirakile yapılmıştır. Büyük dahinin hayat ve sanatını anlatan bir konuşmadan sonra plâklarla eserlerinden seçme parçalar çalınmıştır.

★ **İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Dernegi** kültür komitesi tarafından hazırlanan münakaşalı seri konuşmaların birincisi dernek merkezinde «**Talebe Derneklerinin toplumdaki yeri ve rolü**» konusunda yapılmıştır. (Bu konuşmanın bir hülâsasını diğer sütunlarımızda bulacaksınız.)

Sömürgeciliğe karşı savaş

İngiliz gençlerile Malezyalı gençler aynı saftadır

Geçen sayımızın son sayfasında 21 Şubat I. U. S'ün sömürgeciliğe karşı savaş gününde dünya gençliğini ve talebelerini dayanışmaya çağırdığından bahsetmiştik. Geçen sene çıkan, I.U.S'ün «Sömürgeciliğe karşı savaş» adlı bir broşüründe talebelerin istiklâl mücadelelerindeki mühim yeri açıkça görülmektedir.

Sömürge olan memleketlerde talebe hakları her yerden fazla baskı altında tutulup ezildiği için emperyalizme karşı savaş talebelerin kendi öz dâvaları olmuştur.

Malezyadaki talebe hareketleri bu meselede tipik bir örnek teşkil ettiği için broşürden nakilediyoruz:

Eğitim krizi: Diğerbütün sömürgelerde olduğu gibi, Malezyadaki İngiliz Eğitim sistemi de sözde ilim ve ilerleme esası üzerine kurulm ştur. Halbuki aynı sistem sadece kültürü imha etmiye yaramaktadır.

1 — Mahalli dilin imhası: Bütün resmi ve yarı resmi okullarda dersler İngilizce olarak verilir. İngilizce aynı zamanda resmi dildir. Halbuki halkın % 97 si Malezyaca, Çince ve bir Hint dilini kullanırlar. Bu hal Britanya sömürgeciliğinin mahalli dili imha gayretlerini açık olarak gösterir:

2 — Kültürün imhası: Sınıf kitapları, bilhassa tarih ve edebiyat, İngiliz dominyon kitaplarının birer adaptasyonudur. Bilhassa kırala ve imparatora sadakat borcu üzerinde ısrarla durulur. Malezya halkmusikisi ve sanatı geri plâna atılmıştır. Bu boşluğu Anglo-Amerikan dergi ve filimleri süratle doldurarak sathi bir kültür meydana getirmiştir. Halkın sesini duyuran bütün filim ve edebiyat eserleri yasaktır. Geçen yıl aşağı yukarı 40 filim Britanya sansürü tarafından yasak edilmiştir. Hattâ içlerinde, Bastilin zaptı hâtırasının sömürge halkını içten tutuşturmasından korkularak Charles Dickens'in «Tales of two cities» isimli eserinin filmi de oynatılmamıştır.

3 — İlk ve Orta öğretim: Orta öğretim görebilecek 300.000 gençten yalnız yüzde 5 i değersiz bir öğrenim yapabilmektedir. Eğitim ve öğretim bedava değildir. Hükûmetin resmi istatistikleri okur yazar nispetini tam olarak göstermemektedir.

4 — Yüksek öğrenim: Bütün Malezyada topu topu sadece bir tıp ve edebiyat koleji, bir tarım okulu, iki de ticaret okulu vardır. Bu okullara yıllık yüksek harçları verebileceklerden başkası yanaşamaz.

Bu yılın ekiminde hükûmet ilk Malezya Üniversitesinin açılacağını ilân etti. Bu projenin değeri hakkında dış görünüşe aldanmamalıdır.

Bütün yapılan iş, hiç bir bina ilâve etmeksizin teçhizat ve programda hiç bir islâh yapmaksızın esasen mevcut kolejleri Üniversite ismi altında birleştirmekten ibarettir.

Milli Kurtuluş Hareketi: Bütün dünyada Emperyalizm krizi ile beraber sömürgelerde kendini gösteren milli kurtuluş hareketi Malezyayı da içine aldı. Bunun taşıdığı mâna işçi ve köylülerin, halk yığınlarının esaret ve istismara karşı koyması, talebelerin hakikati kavramıya başlaması, sömürgeciliğin uyuşturucu eğitimine karşı savaşta yerlerini almaları demektir.

Mahalli İngiliz bütçesi bir cinayet itirafnamesine benziyor.

1 — Britanya inhisarcılarının yalnız kauçuk ve kalay üzerinden aldıkları 75000000 luk kârı haklı gösterebilmek için talebe başına ancak 4-6 sterlin sarfettiği halde bunu bütçede 217 sterlin olarak göstermektedir.

2 — Malezya halkına karşı harp edenlerin gündelik masraflariyle her gün 30 köy mektebi binası tesis etmek mümkündür.

Talebeler Milli Bağımsızlık için mücadele ediyorlar. Malezyada talebe hareketleri Dünya Demokrat Gençler Federasyonuna (W. F. D. Y.) bağlı olarak gelişmektedir.

Harp, sürgünler ve hapisler, ileri Malezya talebelerini yıldırmadı. Aksine olarak her yeni emperyalist terör dalgasiyle beraber milli bağımsızlık savaşı hızlanmakta ve dayanışma şuuru kuvvetlenmektedir.

İnternasyonal birlik yolunda: Dünya gençlik festivali ve bu sırada yapılan Dünya Gençlik Kongresi, I.U.S'in 5. ci konseyi Malezya talebelerine milli kurtuluş savaşlarında yalnız olmadıklarını açıkça gösterdi.

W. F. D. Y. ve I; U; S; teşkilâtlarına bağlı 60 milyon genç ve talebe Malezyalı arkadaşlarına sevgi ve bağlılıklarını ilettiler. Büyük Britanya ileri genç ve talebeleri Malezyalı kardeşleriyle aynı safta olduklarını belirttiler. 21 şubatta Londra talebeleri Malezya müstemleke harbini protesto için «Malezya Evinin» önünde toplantılar hazırladılar. Aynı zamanda «Colonial Office» e, Britanya talebeleri namına, bu vahşi harbin durdurulmasını istemek için murahhaslar yoliadılar.

Mitingler yapıldı ve protesto kararları alındı; Britanya talebeleri Malezyanın hakiki durumu gösterek Malezyalı kardeşleriyle birleşme arzusunu belirttiler. Gençler Lig'i ve işçi talebeler federasyonu tarafından, «Colonioal Office» in propaganda için hazırladığı müstemleke sergisi önünde gösteriler yapıldı. Bu gösteriler vesilesiyle Hyde Park'ta bir seri mitingler tertip edildi. Miting esnasında Britanya halkını, gençliğin mücadelesini, müstemleke halkının istiklâl dâvasını desteklemeğe çağırdılar.

Britanya talebe ve gençlerile Malezya talebe ve gençleri arasında birlik çok daha kuvvetlendirilebilir. Bu nokta, muhakkak iyiye doğru yürütülmeli ve Büyük Britanya talebeleri ile Malezya talebelerinin mücadelelerini daha süratle ilerletebilmeleri için yardım edilmelidir.

Malezyalı talebelerin mücadelesi, dünya sulh mücadelesine bağlı olarak milli bağımsızlık ve demokratik eğitim için son neticeyi alana kadar bütün kuvvetiyle ileriiyecektir.

İyi bir hayatın şafağı a-t-k doğdu. Emperyalizm ve harp tahrikçileri son dayanak yerlerini de kaybettiler. Son mücadele onlara karşı geliyor. Malezyalı gençler ve talebeler yeminlerine sadıktırlar.

Emperyalist İngilizlerin 6 Eylülde mukavemetin bitmesini istiyen rezil ve küstah beyannamelerini geri çeviren Malezyalı mukavemetçileri destekliyeceklerdir.

Malezyalı gençler ve talebeler, Demokratik gençler birliği içinde birleşin. Bütün dünyanın ileri talebelerini ve 17 kasımı selâmlayın.

Yeminlerimize sadık kalarak zafere kadar mücadeleye devam edelim...

TEKRAR EDİYORUZ:

İlâhiyat bir ilim değildir. Modern bir üniversitede yeri yoktur

Ocak 1950 tarihli sayımızda İlâhiyatın modern bir üniversitede yeri olamıyacağına dair çıkan yazımıza Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Öğrenci Derneği adına Oğuz Nayman 8/3/1950 tarihli Ulus gazetesinde cevap vermiş. Bu uzun yazıya aynı derecede mufassal bir mukabelede bulunmaya gazetemizin yeri müsait olmadığından biz ancak belli başlı noktalara kısaca temas edeceğiz:

1. İlâhiyat «müsbet ilim» değilmiş ama, estetik ve ahlâk gibi «kıymet hükümlerini mevzu edinen norm bilimleri» ndenmiş. Bir kere «müsbet ilim» ve «norm bilimi» ayırımı kendisi münakaşa götürür bir meseledir ve bu umumiyetle kabul olunmuş bir tasnif de değildir. Sanat eserleri ve ahlâk kıymetleri ve kaideleri sosyal olaylar olarak doğrudan doğruya müsbet ilimin, yani sosyolojik incelemelerin konusunu teşkil ederler. Sanat ve ahlâkın ferdî ve sübjektif cephesi ise yine müsbet ilim olan psikoloji sahasına, bilhassa idrâk ve şahsiyetin teşekkülü bahislerine girer. Bunun dışında «norm bilimi» estetik ve ahlâk olarak bir takım düşünürlerin görüşleri ve nazariyelerinden başka ortada bir şey kalmaz ki bu görüş ve nazariyelerin doğru olup olmadığı da ancak ilmî metodlarla vakıaların mihengine vurularak anlaşılır.

Bu noktayı böylece belirttikten sonra müsbet ilim ve norm ilimi tefrikinin doğruluğunu bir an için kabul edelim. Böyle de olsa, yine İlâhiyat, estetik ve ahlâk gibi bir «norm bilimi» dir denemez. Zira norm bilimi olarak anlaşılan ve okutulan ahlâk ve estetikte dahi «dogma» yoktur. Muhtelif fikirlerin tarihi teselsülü, mukayeseli tahlilleri, münakaşa ve tenkidleri vardır. Her hangi bir estetik veya ahlâk nazariyesi red ve cerh ve inkâr edilebilir. Halbuki yazarın kendisinin de bir kaç yerde belirttiği gibi İlâhiyat «dinî doğma» bahis mevzuudur. «Doğma» da münakaşa ve tenkide, vakıalarla karşılaştırıp neticede cerh ve redde, yer yoktur. Bunun için İlâhiyat «kıymet hükümlerini mevzu edinen bir norm bilimi» de değildir ve olamaz.

2. Zaten yazarın İlâhiyat fakültesinin görevi ve dinin cemiyetteki rolü hakkında uzun uzun yazdıkları da gösteriyor ki İlâhiyat hiç bir mânada bir «ilim» değildir ve Üniversitede bir yeri olamaz. Oğuz Nayman itiraf ediyor ki, bir sosyal müessese olarak dinin tetkiki sosyolojiye aittir ve din felsefesinin yeri de umumî felsefedir. Öyle ise, ayrı bir İlâhiyat fakültesinde tetkik edilecek ve okutulacak bir bilgi kolu olarak dinden ne kalıyor? **İlâhiyat fakültesinin görevi» bizzat dinî doğmaların tetkiki ve din müessesesinin cehaletin elinde kendi gayesinden inhiraf ettirilerek bir nevi hurafeler manzumesi haline sokulmasının önlenmesi» imiş.** Türkiyede Müslümanlık camiasının ekseriyeti teşkil etmesi müslümanlık hakkındaki bilgilerin tetkik ve tedrisinin bir **sosyal ihtiyaç** olarak kabulü için kâfi bir sebebmiş İlâhiyat fakültesi bir «regülatör» rolü oynıyacakmış ilh. Yazar İlâhiyat fakültesinin reformcu ve pratik vazifeleri üzerinde ısrarla duruyor.

Haydi bu «mucip sebeplerin» doğruluğu veya yanlışlığı meselesini bir tarafa bırakalım, fakat bunların ilim ve Üniversite ile ne alâkası var? Üniversite, ilmî çalışmalarla ilmî bilginin geniş letilip ilerletildiği ve yeni nesillere öğretildiği yerdir. Halbuki muayyen bir dinin, Müslümanlığın dogmalarını, yani peşinen mutlak ve değişmez hakikatler olarak kabul edilen akidelerini okutan bir müessese «ilim» ile telif kabul etmez. Mevcut dinî müessesenin hurafattan temizlenmesi ise ancak bir reform hareketi olabilir; her hangi bir sosyal müessesede reform hareketi ve o müessesenin «regülatörlüğü» vazifesi Üniversitenin görevlerinden değildir.

3. Dinin cemiyette müsbet bir rol oynayıp oynamadığı «bir görüş ve kanaat meselesi» miş, «yoksa asla bir müsbet ilim icabı ve neticesi» değilmiş, zira müsbet ilim «bize vakıaların kanunlarını gösterir, yoksa müesseseler hakkında bir kıymet hükmü verdirmez» miş.

Müsbet ilmin kıymet hükümleri ile ilgisi meselesi çok münakaşa götürür bir meseledir, burada bu bahse girmiyelim. Fakat, fikirlerin ve görüşlerin doğruluğu ve yanlışlığı, isabeti veya isabetsizliği diye bir mesele yok mudur? Her görüş ve kanaat aynı derecede doğru ve makbul müdür? Bunun da mihengi, kıstası, ileri sürülen fikir ve görüşlerin vakıalara ve vakıaların kanunlarına uyması, bu gerçekler tarafından desteklenmesi değil midir? Bunları hiç nazarı dikkate almadan, bu bir kanaat ve görüş meselesidir diye istediğimiz saçmalığı ileri sürebilir miyiz? Sürsek dahi, vakıalara dayanmıyan fikir ve kanaatler ciddiye alınmaz.

Dinin veya her hangi bir sosyal müessesenin cemiyette müsbet rolü olup olmadığı hakkında isabetli ve doğru hüküm, ancak bu müessesenin cemiyetin tekâmülündeki ve bugünkü durumundaki fonksiyonu ve değişme seyri ilmî metodlarla tetkik ve tesbit edilerek verilebilir.

4. Oğuz Nayman dinin, «insanın insanlık kıymetlerini ihraz edebilmesi için zarurî bir terbiye vasıtası olarak müsbet bir rol oynadığına» kani bulunuyormuş, İlâhiyat fakültesi de bu kanaatle açılmışmış. «İnsanın metafizik mefhumlara bağlılığı bir vakıa» imiş ve «Her metafizik kanaati bir başka metafizik kanaat istihlâf etmiş». İnsan kitlesinin «transcendental mefhumlara bağlılığı şartmış!» ilâh...

Üniversiteli arkadaşımızın samimiyet ve saflığına inanmasaydık bu kadar büyük lâf etmeler karşısında ya kızar veya gülerdik. Demek, felsefe, ilim, sanat, edebiyat alanlarında büyük eserler yaratmış, insanlık kültürüne bunca hizmet etmiş ilim adamlarını ve sanatkârları, dinsiz oldukları için «insanlık kıymetlerini ihraz edememiş» sayacağız ve yine demek, modern ilmin belirmesi ve devamlı inkişafiyle metafizik düşünceden ilmî düşünceye geçildiği, ve ilmî zihniyetin metafizik düşüncenin yerini gittikçe artan bir hızla aldığı hakikatini de inkâr edeceğiz. İnkılâptan sonra yirmi beş sene memleketimizde İlâhiyat fakülteleri ve okullarımızda din dersleri olmadığı için bu arada yetişen nesiller de -Oğuz Nayman'ın nesli de dahil- her halde «insanlık kıymetlerini ihraz» edememiş olacaklar. İlâhiyat fakültelerini ve din derslerini kaldırmakla Atatürk, vatandaşlarını «insanlık kıymetleri» nden mahrum etmek gibi büyük bir hata işlemiş, öyle mi?

5. İlâhiyat fakültesinin açılışı bir gerilemenin değil, fakat manevî kıymetlerin yeniden revaç kazanışının bir delilimiş. Çünkü «içinde bulunduğumuz yüz yılı, geçen yüz yılın müfrit ve mahdut maddeciliğinden ayıran son ilmî inkişaflar beşer zihnini zorla spiritüalist bir felsefeye doğru götürüyormuş.» Bir münevverin materyalizme temayülü onu, «bugün dünyadaki bütün ilim muhitlerine hâkim olan kanaatten kati surette ayırır» mış. «Dünyadaki bütün ilim muhiti» diye de ne kolayca tamim ediliveriyor. Yukariki sözün kaynağı da Fransız biyolojisti Lecomte de Nuoy. «Dünyadaki bütün ilim muhitinde» şu Lecomte'dan çok daha mühim yer aldıklarını her halde Oğuz Nayman arkadaşımızın da kabul edeceği Einstein ve Planck ve iki sene evvel Ulus gazetesinde uzun methiyesi çıkmış olan Langevin «maddeciliğe temayül» gafletinde bulunmuş ilim adamlarıdır. Bugün, materyalizmi ilmî çalışmalarının felsefi temeli olarak kabul etmiş, her ilim kolundan dünya çapında tanınmış ilim adamları vardır. Yine dünya ilim muhitinden bize kadar gelen bir akis olarak belirtelim: 1949' da neşrolunmuş, İstanbul kitapçılarında gördüğümüz İngiliz dilinde kalın bir cildin mevzuu istikbalin felsefesi olarak materyalizm araştırmalarıdır. **Philosophy for the Future: The Quest of Modern Materialism** edt. R. W. Sellars, Macmillan Co, N. Y. 1949.) Bu eserle matematik, astronomi, biyoloji, psikoloji ve antropoloji gibi çeşidli ilim sahalarında isim yapmış, muhtelif milletten on beş ilim adamının yazıları vardır. «Dünyanın ilim muhiti» Lecomte du Nuoy'un göstermek istediği ve Oğuz Nayman'ın da safiyane inanıp tekrarladığı kadar dar değil.

H. G.

Ölümünün 123. cü yıldönümünde

L. V. BEETHOVEN

18 insi asrın sonuna kadar müzik ya dini bir propaganda vasıtası yahut aylakların lüksüne oyuncaktı... Müzisyen ancak san'at san'at içindir formülüne uyarak ve efendilerinin arzularına karşi şahsi kabiliyetlerinden yapacağı fedakârlıklarla yaşayabiliyordu. Bu, hakim zümrenin sanatı ve sanatkârı baskı altına almasıdır.

Fakat 18 inci asrın sonuna doğru bir dahi, insan ruhunun en derin hususiyetleri ni: insan olmak, hem de haksızlığa, hürriyetsizliğe, sefalete haykıran bir insan olmak gururile gösterdi. Bu adam Beethoven'dir.

Ludwig Van Beethoven 16 Aralık 1770 de doğdu. Annesi bir ahçı, babası da ayyaş bir müzisyendi. Beethoven bu aile kadrosu içinde büyük bir sefaletle, korkunç bir hayat mücadelesiyle karşılaştı. Ondaki kabiliyeti sezen babası, dört yaşında ite kaka piyanonun başına oturttu. 11 yaşında bir tiyatro orkestrasında çalmağa başladı. Fakat bu karın doyurmuyordu.

Beethoven Viyanaya giderek bu eğlence düşkünü şehrin diletan aristokrasisini eğlendirmek suretile geçimini temine mecbur kaldı. Zengin çocuklarına müzik dersi veriyor ve salonlardaki «büyük çocuklar» a piyano çalıyordu. Fakat bu adamlar müzik çalarken gevezelik etmeğe alışmışlardır. Beethoven ise çalışını biraz mühim bir şey sayıyordu.

Bu adamlar gene bir defa yüksek sesle konuşurken yumruğunu tuşlara indirerek bağırdı: «Böyle domuzlar için çalamam»

Patlamış olan Fransız ihtilâli Beethoveni bütün mevcudiyetile sarmıştı. Zamanın ileri ve inkilâbcı fikirlerinin ocağı olan Bonn Üniversitesine yazıldı. Fransız ihtilâ'i «hürriyeti her şeyin üstünde seven, bir krallığın tacı pahasına bile olsa hakikate asla ihanet etmeyen» Beethoveni fethetmişti. Beethoven 20 yaşında kudretinin farkına varmıştı. «Artık içimdeki gizli insanın ortaya çıkması lâzımdır» diyordu. «Daima elden gelen bütün iyiliği yapma» Bunu her zaman kendi kendisine hatırlatıyordu. Bu sırada bir müzisyen için tasavvur edilebilecek felâketlerin en büyüğü geldi: Sağırlık insanlarla anlaşmak imkânlarından kayb bu büyük insansever için ne feci bir darbe idi. İntihar edecekti... Fakat «kaderin boğazına sarılmak» arzusu ile yaşamağa karar verdi.

Beethoven hırçınlığına rağmen sempatikti. Mesleği kendisini elit zümrenin genç kadınlarile bir araya getiriyordu.. Onlar Beethovenin dehasının tesirine kapılıyorlardı. Fakat içtimai mevkii kendilerinden alçak ve üstelik de sağır olan bir adamla evlenmek bir fecaatti. Therese de Brunswick makul bir kadındı. Fakat Beethovenle ancak 4 sene mes'ut olabildiler ve kadın bir kontla evlendi. «Üstünlük alâmeti olarak iyi'ikten başka hiç bir şey tanımıyan» dahi geleneklerin darbesini yemişti. Artık «Yaşamak, kendisi için değil, insanlar ve san'at için yaşamak» lâzımdı. Kompozisyonları gitgide daha ihtiraslı oluyordu... Kompozitör Karl Maria Von Weber Erocia'yı dinlediği zaman «Beethoven büsbütün de'irmiş» dedi.

Beethoven bu eseri bir hürriyet kahramanı olarak selâmladığı Napolyona ithaf etmişti. Fakat Napolyon İmparator olunca ithaf formülünü değiştirdi: «Bir büyük adamın hatırasına.»

Bastil'i zapteden Fransız generaline de bir senfonisini ithaf etmişti. Bunların Viyanada uyandırdığı infial hemen tahmin edilebilir.

Napolyonun ölümünden sonra Viyanada hürriyetten ve insan hukukundan bahseden küstahlar aforoz ve işkence ile taltif olunuyorlardı.

Beethoven sağır ve fakirdi Ama kanaatlerine sadıktı. «Söz zincire vuruldu» dedi. «Fakat tonlar daima hürdür.» Artık kendi kudreti hakkında hiçbir örf ve adete aldırış etmiyordu. Goethe ile beraber karşılaştığı her vaka kendisinin tahakküm edenlerin yumruğu altında ve onlar namına çalışan bir sanatkâr olmadığını göstermek bakımından enteresandır. İki üstad tanıştıkları gün Tepliz civarında araba ile gezmeğe çıktılar. Yolda öteden beriden konuşuldu. Goethe arada sırada halkın kendisini fazla selâmladığından şikâyet ediyordu. Bu yolda bir şikâyet Beethovenin canını sıkmış olacak ki hayatında bu gibi şey

(Devamı 8 de)

Talebenin olgunluğu

(Baş tarafı 1 incide)

değilse, muhakkak ki, toplumun ondan istediğini anlamamaktır.

Bizce olgun talebe; toplumun kendisinden neler beklediğini anlamış, bunları vermeğe hazır olan talebedir. Bu vasıf okul sıralarında kazanılmağa başlanıp fakülteden çıkıncaya kadar gelişir ve hayatta zirvesine ulaşır.

Şimdi olgunluğa ulaşmak için gereken şeyleri inceliyelim: Bunların başında talebenin bir dünya görüşüne sahip olması gelir. Her talebe yaşadığı toplumun tekâmülü ve daha ileri bir bünyeye inkılâbında kendisine düşen ödevi hakkile yapmasını sağlayacak bir dünya görüşüne malik bulunmalıdır. Kendisini çevirmiş olan sosyal realiteden gelen bu dünya görüşü ile o, gelişmekte olan toplumun sıçramalarına, hamlelerine katılabilmelidir. Talebe, bu dünya görüşü ile, yalnız yaşadığı dar muhitin realitelerini izah etmekle kalmayıp toplum içinde mevcut aksaklık ve düzensizliklerin dünyadaki diğer toplumlarla olan ilgisini karşılıklı tesirleri ile incelemekle ancak sosyal bünyeyi anlayabileceğini bilmelidir. Bu dünya görüşü sadece mahalli kültür menbalariyle beslenmeyip bütün beşeri kıymetlerden faydalanabilmelidir. Bugün bu dünya görüşü hümanist, antifaşist, sulhçü bir karakter taşımaktadır. İşte asrımızın inkılâpçı talebelesi bu üç unsuru kendi dünya görüşü ile birleştirmeli ve inkılâpçı tefekkürün gelişmesinde sentezler yapabilmelidir.

Talebe acaba ileri bir dünya görüşüne malik olmakla bütün ödevlerini bitirmiş midir? Buna hiç çekinmeden «Hayır!» diyebiliriz. Yeryüzünde olup biten bütün olayları maddi münasebetlere irca edebilen, ilmi ve dialektik görüşü olan bir talebe şunu gayet iyi bilir ki, kafada taşınan fikirler gerçeğe ne kadar uyarsa uysun aksionla birleşmedikçe bir mâna ifade etmez. Talebe, bu dünya görüşünü yapacağı faaliyetlerde kullanabilmelidir. Ancak bu suretledir ki o, toplumun gelişmesinde en ön safta yer alabilir ve mensup olduğu toplumun daha hür, daha müreffeh bir hayata kavuşmasına yardım edebilir.

Yine ancak bu suretledir ki, insanlığın asırlardır yürüttüğü kurtuluş mücadelesinde, insan haklarının tatbikinde kendisine düşen ödevi yapmış sayılabilir. Talebenin bu yolda mücadelesi toplu olmalıdır. İkinci dünya harbi sıralarında ve harpten sonra kurulan inkılâpçı sulhçu talebe teşekkülleri bunun en güzel misalidir. Talebenin birbirine bağlılığı mücadelenin kudretini arttırır, bulunduğu şartlarda parçalayıcı tesirlere karşı yıkılmaz bir duvar teşkil eder. Talebe bu mücadele içinde her gün gelişmekte olan topluma ayak uydurabilmelidir. Bu da, ancak en dikkatli ve devamlı bir araştırma ve etüd ile mümkündür. Talebe bu incelemelerile değişen toplumun içinde beliren yeni meseleleri kavramakta güçlük çekmez. İrtica emperyalizm ve faşizmle mücadelenin gittikçe kuvvetlenen bir mücahidi olur. İleri talebe yürüttüğü bu mücadelesinde tek başına değildir. Geniş halk yığınları, aydınlar onun omuzdaşlarıdır. Talebe mücadelesindeki cesaret ve feragati halktan alır.

Bu vasıflariyle karakterlendirdiğimiz olgun talebe Üniversitelerimizde, ilk okuldan itibaren aşılanan muayyen görüşlerden ve buna muvazi olarak memleketimizde en basit demokratik hakların henüz bir münakaşa konusu olmaktan ileriye gidememesinden dolayı şimdilik tamamen mütecanis ve müttehit bir manzara göstermemektedir. Buna rağmen olgun talebenin miktarı Üniversitelerimizde gün geçtikçe artmaktadır.

Bugün, olgun Türk talebesi kütlelerin inkişafında kendisine düşen tarihi sorumluluğu kavramıştır ve bütün güçlüklere rağmen vatanının öz menfaatleri ve aydın geleceği uğrunda cesaret ve azimle mücadele etmektedir. **Z. ÖZGENÇ**

İTİZAR

Her sayımızda bütün dikkat ve itinamıza rağmen -boş zamanlarımızın gayet mahdut oluşu yüzünden- elimizde olmayan bazı yanlışlar ve hatalar bulunyor. Bunlardan geçen sayımızda bulunan ve mânayı değiştiren iki tanesini özür dileyerek düzeltiyoruz.

Geçen sayımızın baş yazısında 1 inci sayfa 3 üncü paragrafında bir cümle atlanmıştır. Yazının doğrusu aşağıdadır:

..bugün insanın gerek içtimaî, gerek ferdî hayatı her alanda geçmiş zamanlarda olduğundan daha (kesif bir şekil almıştır. İnsan hayatın her safhasında siyasetin rolünü ve tesirini geçmiş zamanlarda olduğundan daha) açık görüyor, daha çok hissediyor.

Ayrıca «Yeni Dergiler» sütunumuzda 1 inci satırda «1 ocaktan» yerine «1 şubattan» olacaktır.

Ünüversitelilerin Ankarayı ziyareti

(Baş tarafı orta sayfada)

göstererek okumaya teşvik etmek lâzım. Halbuki harç sistemi konulmak suretiyle Üniversiteye giriş yersiz bir kısıntıya uğratılıyor. Biz zaten zor şartlarda okuyoruz; bizden sonrakilerin durumu büsbütün güçleşecek. Talebenin üstüne yüklenen geçim zorluklarına bir de harç masraflarının eklenmesi karşısında niye herkes susuyor, muhalif, muvafık gazetelerde hiç bir tepki görmüyoruz?» dedi.

Bu haklı sözlere Bayarın verdiği cevap zili çalarak «Fotoğrafçıyı çağırın; yavrularımla beraber resim çektireceğim.» demek olmuştur.

O günden bu yana, bu büyük derdimize dair ne seçim propagandası nutuklarında ne de gazetelerde bir tek kelime geçmemiş olması, bu cevabı daha sarih, daha vazıh olarak ortaya koyuyor. Her baş vurduğumuz yerde gözümüze, kulağımıza, kafamıza çarpan hakikat haklarımızın ancak talebenin dayanışması ile kazanılacağıdır.

Harç sistemi kaldırılmalıdır

(1 inci sayfadan devam)

2 — Harç sistemi faydasızdır: Çünkü asıl gayesine, Üniversitemizi özlediğimiz hakiki muhtariyete malî muhtariyete kavuşturmamıştır. Sayın senato üyelerinin gayet iyi bildiği gibi, 1950 yılı I. Ü. bütçesi 14 milyon 265 bin lira tutmakta ve bunun 12 milyon 210 bin lirası hükûmetçe ödenmektedir. Geri kalan 2 milyon 55 bin liranın 1 milyon 750 bini ancak harç ve lâboratuar masrafı olarak talebelerden alınmaktadır. Bütçesinin yüzde 89 una sahip olmayan bir Üniversitenin malî muhtariyetinden bahsedilemez. Böylece yegâne gayesi malî muhtariyet olabilecek harç sistemi, bu bakımından da lüzumsuz ve faydasız bir teşebbüs olmaya mahkûmdur.

3 — Harç sistemi mahsurludur: Çünkü sömestr usulünün talebe lehine kabul ettiği hakları geri almaktadır. Talebe randımanını yükseltme yönünden bir islâhat olan ve kabul edildiği günden beri talebe arkadaşlarımız arasında umumi bir memnunuğu mucip olan sömestr usulü, harç sistemi karşısında akim kalmıştır. Sayın Rektörümüz, bu durumu Üniversiteyi açış nutkunda, usulün yeniliğine atfetmişse de, en esaslı sebebin harç sistemi olduğu aşikârdır. Şöyle ki, imtihanlarda ayrıca harç alınması ile sayın senatomuz üyeleri, sadece paralı ve gayet mahdut talebe zümresine bütün imtihanlara girme imkânını sağlamış, böylece yalnız bu ufak gurubun geçme şansını fazlalaştırmıştır. Geride kalan büyük çoğunluk ise bir çok imtihan haklarından vaz geçmek zorunda kalmıştır. Bu sisten, iddia edildiği gibi, talebeyi daha çok çalışmağa teşvik etmemiş, bilâkis belirli ve ufak bir zümre ile talebenin çoğunluğu arasında imtihana girebilme imkânı bakımından bir tefrik yaratmıştır.

4 — Harç sistemi antidemokratiktir: Çünkü Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesine aykırıdır. Memleketçe bu hususta taahhüde girmekle iftihar ettiğimiz UNO İnsan Hakları Beyannamesinin 26. maddesine göre: «Irk, din, zümre farkları gözetmeksizin yüksek tahsil yolu herkese, liyakati nispetinde açık bulundurulmalıdır.» Halbuki harç sistemi, Üniversite tahsilini, liyakatlilere değil de paralılara hasretmektedir.

5 — Harç sistemi şart değildir: Çünkü aynı kanun ve nizamlara bağlı olan Ankara Üniversitesi, bu sisteme ihtiyaç duymaksızın pek alâ çalışabilmektedir.

6 — Geçen ay yayınlanan «Hukuk Yolu» dergisinde hukuk fakültesi arkakdaşarımızın bu hususta senatonuza bir müracaatını okuduk. Arkadaşlarımıza sadece «Bu hususta bir muamele yapılmasına imkân görülemediği» bildirilmiş. Sebeplerin etraflıca açıklanması yerine bu kısacık cümle ile yetinmek zorunda kalınması dahi, sistemin devam etmesi için ileri sürülen görüşlerin halk oyu önünde müdafaa edilmesine imkân olmadığının zımnen ifadesidir.

Harp sonrası dünyasında, büyük batı memleketlerinden yeni halk demokrasilerine ve sömürgelere kadar halk yığınlarını saran ve buna paralel olarak memleketimizi de kuşatan hareket, demokrasi ve daha iyi bir gelecek için yürütülen mücadele, aydınlara büyük vazifeler yüklemektedir. Dünyanın her tarafında talebeler «Hür bir tahsil, hakiki bir hürriyet, devamlı bir sulh» için mücadele etmektedirler. Kuruldugundanberi harç sistemini kabul etmiş batı üniversitelerinde dahi, yukarıdaki mücadelenin bir parçasını teşkil eden harçların kaldırılması için yapılan faaliyetler neticesinde, talebelerin bu haklı istekleri göz önüne alınmak, ve harçlar indirilmek zorunda kalınmıştır. Talebe arkadaşlarımız memleketimizde de, bu mücadelede hocalarımızı kendi saflarında görmeği demokrasi ve daha iyi bir gelecek için talebe ve hoca bütün aydınlarımızın gayretlerini birleştirmelerini istiyorlar.

Tekrar ediyoruz; eğitimi ancak paralı, muayyen ve küçük bir zümreye hasreden, antidemokratik olan ve harp sonrası kitle hareketinde tersine bir gidiş teşkil eden harç sistemi kaldırılmalı, hiç olmazsa sembolik bir miktara indirilmelidir. Bunu yapmak senatonun elindedir ve bu yapılıncaya kadar da, talebe arkadaşlar derneğimizin öncüllüğü altında bu haklı dâvalarında mücadeleye devam edeceklerdir.

Derneğimiz, belirtilen hususları göz önüne alacağınızı ve vereceğiniz adil kararla talebe efkârını tatmin edeceğinizi ümid eder.

İ Y T G D Genel Sekreteri
V. ÖZGÜNER

L.V. Beethoven

(Baş tarafı 7 ncide)

lere ehemmiyet vermemiş olan sanatkâr sonunun ne olacağını düşünmeden Goetheye «Pek aldırış etmeyin ekselans, belki beni de selâmlıyorlardır» dedi. O günden itibaren hiç de hoş olmayan hâdiseler tevali etti. 23 Temmuzda buluştular.

Bu sefer de şöyle bir vaka geçti: Bir parkta geziniyorlardı. Karşıdan hükümdar ailesinin geldiğini gören Goethe olduğu yerde kenara çekilerek şapkasını çıkardı ve hürmetle eğildi. Bu hali gören Beethoven ise inadına şapkasını büsbütün başına geçirdi ve hükümdar ailesinin tam ortasından geçmek suretile yoluna devam etti. Bu hâdise Goetheyi çileden çıkarmıştı. Tepliz buluması her iki dahi için son buluşma oldu.

Herkesin yerde süründüğü bir zamanda o, yumruklarını sıkıyor, bir insan gibi hareket eiyordu. Sonradan görme bir burjuva gururile kardeşi ona bir kartvizit «Johan Van Beethoven, çiftlik sahibi» gösterince dahi kartın altına şunu karalamıştı «Ludwig Van Beethoven beyin sahibi.»

Onun hayat hikâyesinin tablosu şuydu: «İnsan iradesinin, kadere, kör tabiat zulümlerine, şuurlu sınıf merhametsizliklerine karşı devce savaşı, senfonilerdeki azap, yeis, çiğnenmiş hayatı ve bunlara rağmen yine yumruğunu sıkan, azimle dişlerini gıcırdatan, yükseldiği kudret şahikasında azabı sevinç haline getirmeyi bilen adam işte Beethoven..,

Dostlarından biri bir gün Beethovenin yanında Allaha yalvarınca kompozitör hayatının şu parolası ile cevap verdi: «Ey insan, kendi kendine yardım et.»

İ. B.

Hür Gençlik

AYLIK DERGİ
Sahibi ve Neşriyatı Fiilen İdare Eden:
NİHAD SARGIN
Abone Şartları:
12 sayısı: 200 Kr.
6 sayısı: 110 Kr.
Dış memleketlere 2 mislidir
İdare yeri: Süleymaniye Mimar Sinan Caddesi. No: 114
Basıldığı yer: Dobra Matbaası